Bilimsel Araştırma Süreci I

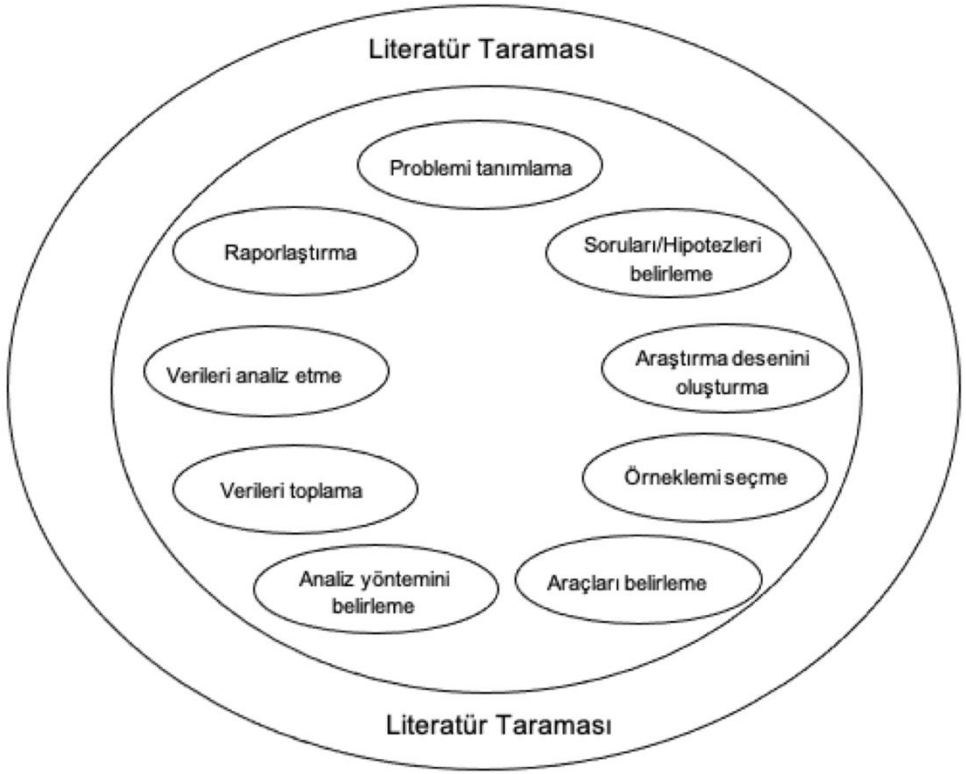
Dr. Kevser Yıldırım

editorkevser@hotmail.com | kyildirim@biruni.edu.tr

(Büyüköztürk vd., 2012, s. 24)

Bilimsel Araştırma Süreci

Bilimsel Araştırma Süreci (Büyüköztürk vd., 2012, s. 24)

Problemi Tanımlama

Problemi Tanımlama / Belirleme

- “Karşılaştığımız veya belirlediğimiz problemleri çözmek için öncelikle problemin ne olduğunu tanımlar, nasıl çözeceğimize ilişkin varsayımlarda bulunur, problemin çözüm yollarına ilişkin bilgiler toplar ve bu bilgilere dayanarak belirlediğimiz çözüm yollarını deneriz. … Problemleri sistematik biçimde bilimsel yöntemle belirlemek ve çözmek için ise belirli aşamalar kullanılır. Bu aşamalara göre bilimsel araştırma yapmak, bir bilimsel anlayış geliştirmemize ve belirlediğimiz problemleri çözmemize yardımcı olur.” (Büyüköztürk, 2012, s. 38)

Araştırma Konusunu / Problemini Belirleme

- **Problemin özellikleri;**
- «özgün olmalı (yeni ya da az araştırılmış)
- işlevsel olmalı (bir soruna çözüm bulma)
- seveceğiniz bir konu olmalı» (Kabapınar, 2014)

Konunu Keskinleştir: Ne ve Neden?

- Kapsamı daralt (3’lü): Konu odağı + Grup/bağlam + İncelenebilir yön
  - Örnek 1: Dijital medya kuralları + 10. sınıf öğrencileri (ev/okul) + ekran süresi–ödev ilişkisi
  - Örnek 2: Aile içi iletişim + göç deneyimi olan aileler + toplantılarda çatışma durumları
- 1) Spesifik konu/tartışma nedir? — (Bir cümle)
- 2) Bu problem neden önemli? — (Kısa gerekçe + 1 kaynak notu)
- 3) Katkım ne olacak? — “Mevcut çalışmalar …; X bağlamında Y eksik.”
- 4) Kimler faydalanacak? — (Öğrenci / aile / öğretmen / okul)

*Bu bölümün hazırlığında Creswell’den (2017) faydalanılmıştır.

Yapılabilirlik, Etik ve Değer

- Yapılabilirlik kontrolü (Evet/Hayır):
  - Erişim: Gerekli insanlara/ortamlara ulaşabiliyor muyum?
  - Zaman & kaynak: Okul takviminde yetişir mi, araçlarım var mı?
  - Beceri: Veri toplama/analiz için yeterli bilgi/rehber var mı?
- Etik:
  - Onam, araştırma izinleri ve anonimlik planı hazır mı?
- Değer testi (kısa gerekçe):
  - Araştırılması gerekli mi?
  - Çalışılmaya değer mi (niçin şimdi?)

*Bu bölümün hazırlığında Creswell'den (2017) faydalanılmıştır.

Problem İfadesi: İki Basit Şablon

- A) Nicel (ilişki/karşılaştırma): “[Kim] içinde [X] ile [Y] arasında nasıl bir ilişki/fark vardır?”
- **Örnek**: 10. sınıf öğrencilerinde ailede ekran kuralı ile ödev tamamlama süresi arasında ilişki var mı?

- B) Nitel (anlam/deneyim): “[Katılımcılar] [odak olguyu] nasıl deneyimliyor / nasıl anlamlandırıyor?”
- **Örnek1**: 10. sınıf öğrencileri evde dijital medya kurallarını nasıl deneyimliyor?
- **Örnek2**: 10. sınıf öğrencileri ailede görev paylaşımını nasıl anlamlandırıyor?

Not: Araştırma verilerinin toplanacağı yer ve yıl araştırma planında belirtilir; problem ifadesine yazılmaz.

Problem İfadesi Örnekleri

- “Bilgisayar destekli öğretimin, öğrencilerin problem çözme becerilerine ve başarılarına etkisi nedir?” (Büyüköztürk, 2012, s. 69)
- Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta gerçekleştirdikleri hikaye anlatma etkinliklerinin öğrencilere etkileriyle ilgili görüşleri nelerdir?
- Montessori materyallerinin okul öncesi öğrencilerinin sosyal duygusal gelişimine etkileri hakkında öğretmen görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenlerine göre Helikopter Ebeveynlik, öğrencilerin bağımsız öğrenme davranışını nasıl etkilemektedir?

Literatür Taraması

Literatür Taraması Nedir?

- «Literatür taraması, araştırma konunuzla ilgili bilgilerin hem geçmişteki hem de günümüzdeki durumunu betimleyen bilimsel dergi makalelerinin, kitapların ve diğer dokümanların yazılı bir özetidir. Bu bölüm, literatürü alt başlıklar halinde düzenlemekle birlikte öngörülen çalışmaya duyulan ihtiyacı da ortaya koyar.» *(Creswell, 2017, s. 110)

Literatür Taramasının Önemi

- «Çalışılan konuda yapılan çalışmaları tanımaya, sınıflandırmaya yarar.
- Çalışmaların sonuçları arasındaki benzerlik ve farklılıkları görmeye yarar.
- Literatürdeki boşlukların, çalışılmamış alanların neler olduğunu saptamaya yarar.
- Sizin çalışmanızın bu literatürdeki hangi boşluğa katkı yapabileceğini görmenize katkı sağlar.
- Veri toplama araçlarının sorularının belirlenmesine katkı sağlar.» (Kabapınar, 2014)

Veri Tabanları

- YÖK Tez https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp
- TR Dizin https://trdizin.gov.tr/
- DergiPark https://dergipark.org.tr/tr/
- ERİC https://eric.ed.gov/?
- Google Akademik https://scholar.google.com/schhp?hl=tr
- EBSCOhost https://www.ebsco.com/products/ebscohost-research-platform
- Scopus https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic#basic

Veri Tabanlarında Anahtar Kelimelerle Hızlı Arama Nasıl Yapılır?

- Şablon: Tırnak " " = tam ifade | AND = ve | OR = veya | * = ekler olabilir
- Örnek 1: "aile iletişimi" AND ergen* AND ("okul başarısı" OR motivasyon)
- Örnek 2: "aile içi kurallar" AND ergen* AND ("ekran süresi" OR "dijital medya")
- Örnek 3: "veli katılımı" AND lise AND (başarı OR "okul bağlılığı")
- İpucu:
  - Çok sonuç çıkıyorsa → daha spesifik kelime ekle.
  - Az sonuç çıkıyorsa → OR ile eşanlamlı ekle veya kelime çıkar.

Elicit’de Araştırma

- Anahtar kelime dizmek yerine, açık bir araştırma sorusu yazın.
- İngilizce yazın.
- **Örnek 1:** *How does social media use relate to attention and study habits among university students?*
- **Örnek 2:** *How do multilingual university students use generative AI tools during assignment writing?*
- **Örnek 3:** *How do international students experience belonging and participation in online learning environments?*
- **İpucu:**
- Sonuçlar çok genişse grubu, bağlamı ya da değişkeni daha açık yazın.
- Sonuçlar zayıfsa soruyu sadeleştirin ve daha genel terimler kullanın.

Google Scholar Labs’da Araştırma

- Tam soru yazabilirsiniz, ama kısa ve açık konu ifadeleri çoğu zaman daha güvenlidir.
- Konu + grup + odak yapısı iyi sonuç verir.
- **Örnek 1:** social media use attention study habits university students
- **Örnek 2:** generative AI multilingual students assignment writing
- **Örnek 3:** online learning international students belonging participation
- **Alternatif ifadeler:**
- social media use and study habits among university students
- generative AI use by multilingual university students in assignment writing
- belonging and participation in online learning among international students

Etkinlik 1

- **Yönerge:**
- İlginizi çeken bir konu seçin.
- Onu şu üçlüyle daraltın: konu odağı + grup/bağlam + incelenebilir yön
- Bir araştırma sorusu yazın.
- En az 3 anahtar kelime belirleyin.
- İlgili veri tabanları, Elicit veya Google Scholar Labs'da arama yapın.
- Kullandığınız arama ifadesini ve neden onu seçtiğinizi yazın. Aldığınız sonuçları değerlendirin.

Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımına Yönelik Uyarı ve Hatırlatmalar

- YZ araçlarının ürettiği özetler kopyala-yapıştır yapılmamalı, orijinal kaynaktan doğrulanmalıdır (Halüsinasyon riski).
- Araştırma sürecinde yararlanılan YZ araçları ve hangi amaçla kullanıldıkları (örn. veri tabanı taraması, taslak oluşturma), raporun "Yöntem" bölümünde şeffaf bir şekilde beyan edilmelidir.

Literatür Taraması - Kaynak Türü Önceliği

- 1) Hakemli makaleler* / kitaplar ve kitap bölümleri
- 2) Resmî raporlar / istatistikler (ör. TÜİK)
- 3) Tezler / kurumsal yayınlar
- 4) Medya/blog (yalnızca destekleyici)

*Varsa TR Dizin / Scopus / ERIC kayıtlı dergileri tercih edin.

Literatür Taraması – Kaynak Türü Önceliği

- Yeni çalışmalardan başlayıp geriye doğru gitmek önerilir. Yeni çalışmaların kaynakçasında konuyla ilgili eski yayınlar da görülebilir. Fakat konuyla ilgili çok atıf almış yayınlara da mutlaka bakmak gerekir. Onların daha eski yayınlar olması ihtimal dahilindedir.
- Birincil kaynaklara yani orijinal araştırmalara ulaşmak önerilir.

Kaynak Güvenirliği*: Hızlı Kontrol (Evet/Hayır)

- 1) Hakemli mi (peer-reviewed / hakemli)?
  - Dergi sayfasında About / Aim & Scope (Hakkında / Amaç ve Kapsam) ve peer-reviewed (hakemli) ibaresi var mı?
  - Makalede Received / Accepted (Gönderim / Kabul) tarihleri görünüyor mu? (İpucu: Bu bilgiler yoksa dikkatli olun.)
- 2) Yayın / web sitesi standartları açık mı (submission / review policy)?
  - Submission / Review Policy (Gönderim / Değerlendirme Politikası) sayfası var mı?
  - Methods / Data / References (Yöntem / Veri / Kaynakça) açıkça belirtilmiş mi? (İpucu: Yöntemsiz, atıfsız metinleri ana kaynak yapmayın.)
- 3) Yazar(lar) yetkin mi?
  - Kurumsal bağlılık (üniversite/kurum) verilmiş mi?
  - Aynı konuda önceki yayın(lar) var mı? (İpucu: Adı Google Scholar'da arayın; kurum sayfası var mı bakın.)
- 4) Danışman onayı aldın mı?
  - Danışman öğretmene "Bu kaynak literatür taramama uygun mu?" diye sordun mu? (İpucu: Kısa gerekçeyi not et.)

Not: Her "Evet" için açıklama yap (link, ekran görüntüsü, kısa cümle olabilir).

*Bu bölümün hazırlığında Creswell'den (2017) faydalanılmıştır.

İçerik Temelli K. Güvenirliği —Kontrol Listesi

Öğe	E / H	Kısa Kanıt (alıntı/sayfa/örnek)
1) Açık bir ana iddia/tez var. (Metin neyi savunuyor?)	E / H	
2) İddialar kaynak gösterilerek desteklenmiş. (Atıf/alıntı nerede?)	E / H	
3) Sayı/veri/grafik verilmişse, kaynağı belirtilmiş. (Veri kaynağı adı?)	E / H	
4) Kullanılan yöntem/bilgi kaynağı açıklanmış. (Kimden/kaç kişiden/nasıl?)	E / H	
5) Örneklem/saha/bağlam belirtilmiş. (Kim? Nerede?)	E / H	
6) Karşıt görüşler veya sınırlılıklar belirtilmiş.	E / H	
7) Nedensellik iddiası dikkatli. (İlişki ≠ neden; abartı yok.)	E / H	
8) Dil tarafsız/saygılı; sansasyonel/mutlak ifadeler baskın değil.	E / H	
9) Mantık tutarlı; genellemeler gerekçeli.	E / H	
10) Tarih ve sayılar güncel ve metin içinden doğrulanabilir.	E / H	

Literatür Özeti: Not Alma Satırı

Yazar (Yıl)	Amaç	Yöntem	Örneklem	Bulgular	Açıklama/Not
…	…	…	…	…	…

Giriş Bölümü II. Kısım

Giriş Bölümü II. Kısım Nedir?

- Araştırma raporlarının giriş bölümünde yer alan ilk paragrafların araştırmanın sonuçlanmasından sonra yazılması önerilir. Fakat giriş bölümünün II. kısmında yer alan bazı alt bölümlerle ilgili çalışmalara, araştırma probleminin belirlenmesinden hemen sonra başlanmalıdır. Bu alt bölümler şunlardır:
  - Alanyazın Özeti (Problemi Doğrulayan veya Problemle İlişkili Literatür Bulguları),
  - Alanyazın/Literatür Bulgularındaki Eksiklikler,
  - Araştırmanın Önemi,
  - Araştırmanın Amacı

Giriş Bölümü II. Kısım Genel Açıklamalar

- Bu bölümler çoğunlukla nihai raporda alt başlık olarak yer almazlar, Giriş bölümü içinde verilen sıra ile paragraflar halinde yazılırlar. Dolayısıyla Giriş bölümünün en son kısmında araştırmanın amacı bölümü yer alır.
- Araştırmanın amacı bölümü ile birlikte araştırmanın problem ifadesi de yazılabilir. Fakat bu zorunlu değildir.
- Amaç ifadesiyle birlikte araştırmanın alt sorularını yazmak da genelde uygulanan bir yöntemdir.

Giriş II. Kısım: Mantıksal Sıra

1. **Alanyazın Özeti** ↓ Bu konuda önemli bulgular var.
2. **Literatürdeki Eksiklikler** ↓ Ancak bazı sorular hâlâ yanıtlanmamış.
3. **Araştırmanın Önemi** ↓ Bu eksikliklerin giderilmesi gerekiyor.
4. **Araştırmanın Amacı** ↓ Bu nedenle bu araştırma yapılmaktadır.

Giriş II. Kısım: Akış

- Bir araştırma raporunun giriş bölümünde araştırmacı, önce konuyu tanıtır, ardından araştırma problemiyle ilgili literatürü özetler, mevcut bilginin eksik kaldığı noktaları ortaya koyar ve son olarak araştırmanın önemini ve amacını açıklar. Bu bölümlerin birbirleriyle bağlantılı olması gerekir. Alanyazın özeti, araştırma probleminin yalnızca kişisel gözlemlere değil, literatürdeki bulgulara da dayandığını göstermeli; literatürdeki eksiklikler ise yeni bir araştırmaya neden ihtiyaç duyulduğunu açıklamalıdır. Araştırmanın önemi ve amacı da bu temelin üzerine kurulmalıdır.

1. Alanyazın Özeti (Problemi Doğrulayan veya Problemle İlişkili Literatür Bulguları)

- Bu bölümde araştırma konunuzla ilgili daha önce yapılmış çalışmaların bulgularını özetlersiniz. Amaç, araştırmak istediğiniz konunun literatürde gerçekten bir karşılığının olduğunu göstermektir. Başka bir ifadeyle, araştırma probleminizin yalnızca sizin gözleminizden değil, bilimsel çalışmaların bulgularından da destek aldığını göstermelisiniz.

Neler Yapılmalı?

- Araştırma konusuyla doğrudan ilişkili en az üç çalışma seçilmelidir (TR Dizin'den ulaşılacak hakemli makaleler tercih edilmelidir).
- Çalışmaların bulguları özetlenmelidir.
- Bulgular arasında ilişki kurulmalıdır.
- Benzer sonuçlar ve ortak eğilimler vurgulanmalıdır.
- Kaynakların ne bulduğu açıkça belirtilmelidir.

Yazım Kalıbı

- X araştırmacısı … bulmuştur.
- X ve Y (…) göstermiştir.
- Benzer şekilde …
- Bunun yanında …
- Ayrıca …
- Literatürdeki çalışmalar genel olarak … göstermektedir.

Örnek İfade

- Yılmaz (2022), dijital oyun temelli öğrenmenin öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarını artırdığını belirlemiştir. Benzer şekilde Demir ve Arslan (2023), eğitsel oyunların öğrencilerin akademik başarılarına olumlu katkı sağladığını rapor etmiştir. Bunun yanında Kaya (2024), öğrencilerin eğitsel dijital oyunları geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha ilgi çekici bulduklarını ortaya koymuştur.

2. Alanyazın/Literatür Bulgularındaki Eksiklikler

- Bilimsel araştırmaların temel gerekçelerinden biri literatürdeki eksiklikleri tamamlamaktır. Bu nedenle öğrenciler mevcut çalışmaların açıklayamadığı, yeterince incelemediği veya henüz ele almadığı yönleri belirlemelidir.

Eksikliklerin Tespiti için Püf Noktaları

- Belirli bir yaş grubunun incelenmemiş olması
- Belirli bir bölgenin araştırılmamış olması
- Farklı araştırma yöntemlerinin kullanılmamış olması
- Farklı değişkenlerin birlikte incelenmemiş olması
- Nitel çalışmaların az olması
- Öğrenci görüşlerinin incelenip öğretmen görüşlerinin incelenmemiş olması
- Güncel teknolojiler veya yeni gelişmeler hakkında sınırlı çalışma bulunması

Yazım Kalıbı

- X (20..) ve Y'nin (20..) araştırmalarında ..... incelenmiştir. Benzer şekilde Z (20..) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ..... sonucuna ulaşılmıştır. Ancak mevcut çalışmaların büyük bölümü ..... üzerine odaklanmıştır. Buna karşın ..... konusunda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu durum, ... konusunun daha ayrıntılı biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Örnek 1

- Demir (2022), Yılmaz (2023) ve Kaya'nın (2024) çalışmalarında yapay zekâ destekli öğrenme uygulamaları üniversite öğrencileriyle incelenmiştir. Benzer şekilde Arslan ve Çetin (2024) de araştırmalarını yükseköğretim düzeyinde yürütmüştür. Bu çalışmalar alana önemli katkılar sağlamasına rağmen, ortaokul öğrencilerine odaklanan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, yapay zekâ destekli öğrenme uygulamalarına ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüş ve deneyimlerinin daha ayrıntılı biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Örnek 2

- Aydın (2023), Demir (2024) ve Kaya'nın (2024) araştırmalarında öğretmenlerin yapay zekâ araçlarına yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırma bulguları öğretmenlerin bu araçları genel olarak yararlı bulduklarını göstermektedir. Ancak öğrencilerin yapay zekâ araçlarını nasıl algıladıklarını ve kullanım deneyimlerini ele alan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin bakış açısının incelenmesi alanyazına katkı sağlayabilir.

Örnek 3

- Ulaşılan araştırmaların büyük bölümünde anket ve ölçeklerden yararlanılmıştır (Demir, 2022; Arslan, 2023; Kaya, 2024). Bu çalışmalar konuya ilişkin genel eğilimleri ortaya koymakla birlikte, katılımcıların deneyimlerini derinlemesine açıklayamamaktadır. Bu nedenle konuya ilişkin ayrıntılı görüş ve deneyimlerin ortaya çıkarılmasına yönelik nitel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Örnek 4

- Demir (2022), Arslan (2023) ve Kaya (2024) araştırmalarını pandemi döneminde yürütmüştür. Ancak yapay zekâ araçlarının yaygın biçimde kullanılmaya başlandığı son yıllara ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle güncel teknolojik gelişmeler bağlamında yeni araştırmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

3. Araştırmanın Önemi

- Bu bölümde araştırmanın neden yapılması gerektiği açıklanır. Araştırmanın hangi kişilere, kurumlara, uygulamalara veya bilimsel alana katkı sağlayacağı belirtilir. Literatürde belirlenen eksiklik ile araştırmanın önemi arasında doğrudan ilişki kurulmalıdır.
- **HATIRLATMA**: Araştırmanın önemi, araştırmacı için değil; bilimsel alan, uygulama veya toplum için açıklanır.

Öneme İşaret Eden Açıklamalar için Sorular

- Bu araştırmanın sonuçları kimlerin işine yarayacak?
- Hangi sorunların çözümüne katkı sağlayabilir?
- Hangi konuda yeni bilgi üretebilir?
- Eğitim uygulamalarını geliştirebilir mi?

Yazım Kalıbı

- Alanyazındaki çalışmalar ..... konusunda önemli bulgular ortaya koymuştur (X, 20..; Y, 20..; Z, 20..). Ancak literatürde ..... konusuna ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle gerçekleştirilecek araştırmanın ..... konusunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların ..... açısından uygulayıcılara ve araştırmacılara yol göstermesi öngörülmektedir. Ayrıca çalışmanın ilgili alandaki literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bütünleşik Bir Örnek

- **[Alanyazın Özeti]** Demir (2022), Kaya (2023) ve Yılmaz'ın (2024) araştırmalarında eğitsel dijital oyunların öğrencilerin motivasyonunu ve derse katılımını olumlu yönde etkileyebildiği belirlenmiştir.
- **[Literatürdeki Eksiklikler]** Bununla birlikte, söz konusu çalışmaların üniversite öğrencileriyle yürütüldüğü görülmektedir. Benzer şekilde Arslan ve Çetin'in (2024) araştırması da yükseköğretim düzeyine odaklanmıştır. Bu nedenle lise öğrencilerinin yapay zekâ destekli eğitsel oyunlara ilişkin görüşlerini inceleyen araştırmaların sınırlı olduğu söylenebilir.
- **[Araştırmanın Önemi]** Lise öğrencilerinin yapay zekâ destekli eğitsel oyunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi, bu öğrenci grubunun söz konusu teknolojileri nasıl algıladığının ve deneyimlediğinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Elde edilecek bulgular, öğretmenlerin eğitsel oyun ve yapay zekâ uygulamalarını ders süreçlerine daha bilinçli biçimde entegre etmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca çalışma, lise öğrencileri bağlamındaki bilgi eksikliğinin giderilmesine ve ilgili alanyazının zenginleştirilmesine katkı sağlayabilir.

4. Araştırmanın Amacı

- Araştırmanın amacı, araştırmanın neyi ortaya çıkarmayı hedeflediğini açık ve doğrudan ifade eder. Giriş bölümünün sonunda yer alır.
- Amaç ifadesi genellikle şu kalıpla başlar:

  Bu araştırmanın amacı,..... (fiil).

Araştırmanın Amacına Göre Amaç Cümlesinde Kullanılabilecek Fiiller

- belirlemek
- incelemek
- araştırmak
- değerlendirmek
- karşılaştırmak
- ortaya koymak
- açıklamak
- betimlemek
- anlamak
- keşfetmek

Yazım Kalıbı ve Amaç İfadesi Örnekleri

- Bu araştırmanın amacı + katılımcı grubu + incelenecek konu + temel fiil
- **Örnekler:**
  - Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin sosyal medya kullanım deneyimlerini anlamaktır.
  - Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin yapay zekâ araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin görüşlerini incelemektir.
  - Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin dijital vatandaşlık düzeylerini belirlemektir.
  - Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemektir.
  - Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının yapay zekâ araçlarını kullanma düzeylerini belirlemek ve bu kullanım deneyimlerine ilişkin görüşlerini incelemektir.

Araştırmanın Amacı ve Hipotezler (Denenceler)

- Nicel araştırmalarda, araştırmanın genel amacı yazıldıktan sonra, bu amaca ulaşmak için test edilecek spesifik beklentiler (hipotezler) maddeler halinde sıralanabilir. Hipotez, araştırmacının doğruluğunu bilimsel yollarla test edeceği öngörüsüdür.

Yazım Kalıbı ve Örnek

- "Bu araştırmanın amacı, [X] ile [Y] arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler test edilecektir:»
- **Amaç:** Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinde aile içi dijital medya kuralları ile okul bağlılığı arasındaki ilişkiyi incelemektir.
  - **H1 (Hipotez 1):** 10. sınıf öğrencilerinin aile içi dijital medya kuralı algıları ile okul bağlılık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.
  - **H2 (Hipotez 2):** 10. sınıf öğrencilerinin okul bağlılık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları. Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. (Çev. Ed. H. Ekşi), Edam Yayınları.
- Kabapınar, Y. (2014). *'Küçük' sosyal bilimciler için nitel araştırmaya giriş*. Seminer Notları.
- Rüzgar, M. E., Boyraz, S. ve Sözcü, İ. (2023). *Eğitim bilimlerinde araştırma 101. Yeni başlayanlar ve yeniden başlamak isteyenler için*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Lisans ve Atıf Bilgisi (CC BY-NC-ND 4.0)
Bu materyal, INQoI Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Sorgulama Öğrenci Topluluğu kapsamında Dr. Kevser Yıldırım tarafından hazırlanmış ve Açık Eğitim Kaynakları (OER) kapsamında paylaşılmaktadır. Bu eser, Creative Commons Atıf – Ticari Olmayan – Türetilemez 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC-ND 4.0) ile lisanslanmıştır.
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.tr

Katkı Notu:
Biçimlendirme, şablon ve yönerge metinlerinin yapılandırılmasında Copilot, ChatGPT (GPT-5) ve Gemini desteğinden yararlanılmıştır.

Önerilen Atıf Biçimi:
Yıldırım, K. (2026). Bilimsel araştırma süreci I. *INQoI Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Sorgulama Öğrenci Topluluğu*. CC BY-NC-ND 4.0.